HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הקומץ רבה פרק שלישי מנחות לא.

נמדדם מכפנים. (ע) לתמרינן התם[ס] כוורת הקש וכוורת הקנים וכור פשיטא מלכתלתא ושידה מיבה ומגדל שמחזיקים מ' סאה נלמ"ד שהן כוריים ביניהם יגעו ממורת כלי [1] ואין מקבלין טומאתה: **שידה נמדדם מכפנים.** אם מחזיק מלמה כוריים טהורה: **מכחון.** עוני הנסרים נמדד עמה דרומין [1] לילו היה חלל מכפנים היה משלים לכוריים: **עוני הרגלים.** הרגלים עניים יותר מן הנסרים: **לכזבו.** מקנרת סביב לפיהם: **וביניהם.** לותו לויל שבין הרגלים מתחת אין נמדד ללא ממרי רוחין כלילו שוליים יורדין על סוף הרגלים: **שפה.** מקום מחוב הוא: **שמן מחילה לעולם.** בין שנטמא בשב הטומאה או בלחלון או בשבי הוי היהו לחלון דקי"ל (פסחים דף יד:) כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות מחילה ושמן משקה (ב): **יין לא.** בתמיה. דיין מי ליכא למ"ד ח] נלו משקה הוא: **אלא אימא ר"ש שזורי אומר יין.** ולא שמן ודבש ללא הוו משקין ולהלך קמ"ל חניא לשבה כר"ש: **נתערב לי בשפ.** למ"ד בחולין ולא יכול להפרים ממנו מפני חולין המעורבין בו ותע"ג ללמ"ד לא מיחייב מלחורי' בחעשר לפילו הכי הוחיל ומיחייב מלרבנן הוה ליה מן חולין הפטור על טבל החייב: **קח מן השוק.** למ"ד מעם לחרך לחזו נמי פטור מלחורייתא על הפטור לחורייתא [ט]: **ולימא קח מן העובד כוכבים.** לפטור מלחורייתא וחייב מלרבנן: **אין רוב עמי הארץ** [י] מחלה על מחלה הילך ליכא למימר המעורב בתעשר וזה לא נתעשר לי נמי ליפכא כך שמעתי וקשיא לי ג"כ כשלוקחה מן העובד כוכבי נמי שמא ע"ה זה שמכר פירות (ד) הלוו לא עשרן והוה ליה מן פטור על החיוב. ונראה בעיני שהטבל הזה טבל גמור היה וכיון שנתערב בחולין בטל למלחורייתא מד נתרי בטל והוה ליה פטור מלחורייתא וכבנן הוא לחמור ליה למימר (ויקרא יט) מכל כלי עץ ולא כתיב כל כלי עץ ומלתיכה מטמא בחת אינה מטמא מדרס לכל המטמא במדרס מטמא טמא חת כלחתן בפ' בת סימן (נדה דף מט.). והיינו טעמא משום לחינו עשוי להטמא מדרס ללא לירד בו ולעלות. מ"ר: **אימא** ר"ש שזורי **אומר** יין. פי' יין דווקא ולא שמן ודבש ולקשה ר"ת לכבל פסקינן כר"ש שזורי וכבל בוכתא מטמא פחמה להטמ"ס לשמן חשיב משקה בפ"ק לשבת (דף יז.). גבי מפני מה בולרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה ובמסכת מכשירין (פ"ו מ"ד) [1] (ר"ע) לחשיב בשבעה משקין יין ושמן ובפ' חבית (שבת דף קמד:) גבי מוהל השמן ובפ"ק לפסחים (דף יד: ושם) גבי סוסיף ר"ע מימיהן של כתנים לא נמנעו מלהליק שמן שנפסל בטבול יום בגר שנטמא בטמא ומוקי לה בגר של מתבת לחוא אב הטומאה לחרב הרי הוא כחלל ואייך קבבר ר"ע טומאת משקין בטמא לחורייתא כו' מאי איכא בטמא מת אפי' נרשתון ושני טמא מת אפילה הוי לחשיב כל הפוסל את התרומה טמומה משקין להיות מחילה ושמא מאי קושיא לימא דר"ע סבר כר"ש שזורי לגי חשיב שמן משקה אלא ודאי שמן משקה בשמכת מכשירין ומייתי ליה בשם פרק חבית (דף קמב:) חלב הסאה מטמא לרעון ואלא לרעון כו' וקשמר אלי זיחים ועניבים יוכיחו כו' אבל משמע להש"ס קשה כמו שפירשתי ותירץ ר"ת להכא מייתי בקושי בקושי ביישא [ג] השמן והחלב של גרופין בזמן שהם לחים הן לחשובים פי' הוה משקין קלשו הרי הן שניים ויש שפירש שריפה זו כמובה בהן והדל קחתי ר"מ לומר שמן מחילה לעולם אפי' קרום והשתא ניחא הא דנקט לעולם וכן דבש לחכמים ויין דר"ש שזורי כולה בקושי לחייבי. ס) מ"ר: **לקבבר** אין קנין [ס] (מחייבי). ול"ת והא מיפטר משעת מירות העובד כוכבים ואין לומר דלקבבר אינו פוטר ללא משכון חנא לחים ליה חרתי מירות העובד כוכבים אינו פוטר ואין קנין לר"ב דגבך בחמי מוקים ליה לר"מ (משכון לחים ליה מירות העובד כוכבים לחינו פוטר [ד] [ס] (וסבר ים קנין לעובד כוכבים לחינו פוטר) לקמן בפרק רבי ישמעאל (דף פו:) לבל לבבר ים קנין בספ"ק דע"ז (דף כב.). ורבי יהודה חית ליה ים קנין בפ' השואל (ב"מ דף קא.). ואית ליה נמי מירות העובד כוכבים [אינו] פוטר לקמן בפ' ר' ישמעאל וי"ל ⊕ דמ"מ למי למיזב כי היכי ללא ס"ל קח מעניך שלינו נקוט לו מתבואת חוצה לארץ ועוד בל נקוט לרבנן הוא לדלרבנן תבואת ארץ ולא נקוט בפ' הבוכר את הפוטלים (ב"מ דף פח.) ומיהו הר"ר יחחק בהר"ר מאיר מפרש הני מילי בשלקחו על שלא נתמנה העובד כוכבים לחמרינן בפ"ק דבבורות בממונה הוא למיפטר לקוח [יא] ולריך עיון לי מירות העובד כוכבים פוטר לפילו מדרבנן ובתבואה העובד כוכבים לחמרינן בפ"ק דבבורות (דף יח:) הלוקח טבלים ממומרים הוא העובד כוכבים כו' לחרחיבו מהן פילימא לחרחיבו עובד כוכבים כו' והא דגזרינן משום בעלי חיסין בעובד כוכבים שלקח מישראל ט). מ"ר:

שידה דתנן בית שמאי אומרים נמדדת **בפנים** בו'. בפ' כירה (שבת דף מד:) ושם פי' בקונטרס דשידה היא מרכבת נשים וקשה לר"ת למה לי שידה דמיומחזיקים למדרם לה בעינן מיטלטל מלא וריקן לחפי' פשוטי כלי עץ המיומחזים למדרם מיטמא מדרם כלחומה בבבורות בפ' על אלו מומין (דף לח.). לחמרינן בהבך לחזו למדרסות ללא ליתקוט לבך ועוד קשה כיון למיטמא מדרם מיטמא טמא חת מה כלחתן בפ' בת סימן (נדה דף מט.). כל המיטמא מדרם מיטמא טמא חת מה שלמה תנן בסמ"ק כלים (פ"ח מ"ג) דשידה מללא בחבת חמת ופ' כירה (שבת דף מד:) מייתי לה בגמרא (ולין ליתוקן) וכן מוכח בזבול בפרק הבן גדול (דף נה.) דשידה עשויה למרכבת אדם לחמרינן הבבום לחרן לעתים בשידה מיבה ומגדל כו' וקלמר חתם כיון דלא שביחת לא גזרו רבנן בית בפרק הבן גדול שמשמע ליכנס בה ונלאה לפרק בעשויה להניח בה כלים ומיהו קשה מספיבה פרק ר"ע בסמכתם שבת (דף פג:) למיבה רבי מיבה אומר בגמל מיטלטל מלא מה אם לא מיטלטל שעיקרו לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה מן החיוב על הפטור איבא דאמרי אמר ליה לך קח מן העובד כוכבים קסבר [יו] יש קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה מן הפטור על הפטור ולימא ליה קח מהשוק קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין שלח ליה רב יימר בר שלמיא לרב פפא הא דאמר רבין בר חינגא אמר עולא א"ר חנינא הלכה בר"ש שזורי ולא עוד אלא בל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה בכמותו אף בנתערב ליה טבל בחולין אמר ליה אין אמר רב אשי אמר לי מר זוטרא קשי בה ר' חנינא מסורא פשיטא מי אשידה [ס] דתנן [השידה] ב"ש אומרים נמדדת [ס] מבפנים ובית הלל אומרים [א]מבחוץ ומודים אלו ואלו שאין עובי הרגלים ועובי הלבובזין נמדד [ב] ר' יוסי אומר מודים שעובי הרגלים ועובי הלבובזין נמדד וביניהן אין נמדד ר"ש שזורי אומר [ב]אם היו רגלים גבוהות טפח אין ביניהן נמדד ואם לאו ביניהן נמדד רב נחמן בר יצחק אמר איין [ג]דתנן רבי מאיר אומר [ג]שמן תחלה לעולם וחכ"א אף [ד]הדבש ר"ש שזורי אומר אף היין מכלל דת"ק סבר יין לא אימא רבי שמעון שזורי אומר יין [ג]תניא אמר [ג] ר"ש שזורי פעם אחת נתערב לי טבל בחולין ובאתי ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי לך [ס]קח לך מן השוק ועשר עליו קסבר [ד]דאורייתא ברובא בטל ורוב [ס]עמי הארץ מעשרים הן והוה ליה כתורם מן הפטור על הפטור ולימא ליה לך קח מן העובד כוכבים קסבר [ס]אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה מן החיוב על הפטור איבא דאמרי אמר ליה לך קח מן העובד כוכבים קסבר [ז]יש קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר והוה ליה קח מהשוק מן הפטור על הפטור ולימא ליה קח מהשוק קסבר אין רוב עמי הארץ מעשרין שלח ליה רב יימר בר שלמיא לרב פפא הא דאמר רבין בר חינגא אמר עולא א"ר חנינא הלכה בר"ש שזורי ולא עוד אלא בל מקום ששנה רבי שמעון שזורי הלכה בכמותו אף בנתערב ליה טבל בחולין אמר ליה אין אמר רב אשי אמר לי מר זוטרא קשי בה ר' חנינא מסורא פשיטא מי

נ) כלים פי"ח מ"ג, **ס)** טהרות פ"ג מ"ב, **ע)** תוספתא דמקי פ"ה הכ"ד, **ד)** מ"ר כ"ם מוחקין לפורייתא כרוחב בטל ע"פ פרש"י ותלרבה זו הגי' נכוזב דסבתא הוי שפיר מן הפטור מדרסיי' על הפטור מדרסיי"ת ופ"ש פירוש רש"י הוזפ בך בפנים פ"ב, **ה)** [שבת דף יג, וש"נ], **ו)** [ניטין מז. פ"מ קפ. בכורות יח:], **ז)** [ניטין מז. פ"מ קפ.], **ח)** [כלים פט"ו מ"ח], **ט)** ל"ל עפר, **י)** ל"ק לעיל מ"ז, **כ)** עיין רש"ל [וע"ע תוס' מיכוחין פ"ק: ד"ה שמן], **ל)** ומחייב. ל"ק, **מ)** וסבר ים קנין נכסי לחינו לקמן בפ' ר"י וים קנין בספ"ק. ל"ק ל"ת וסבר ים קנין בספ"ק כו', **נ)** [ועי' ביצה תוספתא פ"ח פח. ד"ה ובגולחת].

הגהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה נמדדת וכו' דלמרי ב"ב ד"ט ע"ו בתם לכלים: **(ב)** ד"ה שמן וכו' מקקה הוא הס"ד: **(ג)** ד"ה לין רוב וכו' מפקינן בה ולהדיה מתלה וכו': **(ד)** בא"ד פירות הטבל הללו לא וכו': **(ה)** בא"ד מדרבנן הס"ד ותמ"ל מ"ה מדרבנן ס"ל ולכ"ע הכי נמי ומשני קסבר:

גליון הש"ס

גמ' קח לך מן השוק, ע' בב"מ דף נג ע"ל תוס' ד"ה קסבר בו' דס"ל דבני. עי' מגילה דף יט ע"ב בעורי תלן ד"ה ר"ש:

מוסף רש"י

מבחוץ. דרוקן חוסב כלילו היה עומדת בתוך כלי גדול ואם מחזיק יותר כלי מ' סאה טהורה השידה ואע"פ שהיא מיטה ממוקם מ' סאה, דקסבר אף עוביה נמדד עמה (שבת דף מד:). אין קנין ביד עכו"ם להפקיע מיד מעשר. אם קנה עכו"ם קרקע בתך אין קניט קני להפקיעה מקדושתה שלא מתחייב במעשר ויבול הקונה ממנו מן הפירות לאחר שנעשר (ניטין מז.).